

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 27 0 P 026476 20 Rev
Sarajevo, 18.08.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Emine Hulusija i Mirjane Dević, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice H. Z., rođene I. iz G., Ul. ..., koju zastupa punomoćnik Velid Harčin, advokat iz Gračanice, protiv tuženih: 1. P. I., sina V., iz M., Ul. ... i 2. „Music&CO“ d.o.o. Ljubuški, koje zastupa punomoćnik Hrvoje Galić, advokat iz Širokog Brijega, radi naknade nematerijalne štete, v.s. 20.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli broj 27 0 P 026476 16 Gž od 25.10.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj 18.08.2020. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi tužiteljice i prvotuženog za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Gračanici broj 27 0 P 026476 14 P od 28.10.2015. godine, stavom I izreke, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužiteljice kojim je tražila da se tuženi obavežu da joj solidarno naknade nematerijalnu štetu po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti bliskog lica u iznosu do 20.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.07.2011. godine, pa do isplate, uz naknadu troškova postupka.

Stavom II izreke obavezana je tužiteljica da tuženim naknadi troškove postupka u iznosu od 6.048,08 KM, sve u roku od 30 dana računajući od dana donošenja ove presude.

Stavom III izreke odbijeni su tuženi sa zahtjevom za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa iz tačke II izreke ove presude, kao neosnovanim.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 27 0 P 026476 16 Gž od 25.10.2019. godine žalba tužiteljice je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice (stav I izreke) tako što je tuženi P. I. obavezan da tužiteljici na ime naknade nematerijalne štete po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti bliskog lica isplati iznos od 7.500,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 02.09.2014. godine pa do isplate u roku od 30 dana od dana prijema presude, a u preostalom dijelu žalba je odbijena i prvostepena presuda u cijelom preostalom odbijajućem dijelu potvrđena, te je preinačena i odluka o troškovima postupka sadržana u stavu II izreke prvostepene presude tako što je tužiteljica

obavezana da na ime naknade troškova parničnog postupka tuženom P. I. isplati iznos od 955,02 KM, a da tuženom „Music&CO“ d.o.o. Ljubuški isplati iznos od 3.024,04 KM, sve u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Odbijen je zahtjev tužiteljice i zahtjev tuženih za naknadu troškova žalbenog postupka.

Drugostepenu presudu blagovremeno izjavljenom revizijom pobija tužiteljica zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se usvoji tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti u odnosu na oba tužena ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje ili da se ukinu obje nižestepene presude i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, uz naknadu troškova postupka, uvećanih za trošak sastava revizije.

Prvotuženi je podnio odgovor na reviziju u kojem je osporio navode revizije i predložio da se ista odbaci kao nedopuštena ili odbije kao neosnovana, uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

Drugotuženi nije podnio odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ - ZPP, a koji se u ovom predmetu primjenjuje na osnovu odredbe člana 106. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku² ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se tuženi solidarno obavežu na naknadu nematerijalne štete po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti bliskog lica - supruga.

Nije ostvaren prigovor povrede odredaba parničnog postupka.

Bez pravnog uporišta je prigovor revizije da je pred drugostepenim sudom učinjena povreda odredbe člana 191. stav 4. ZPP-a da drugostepena presuda ne sadrži razloge na kojima se presuda zasniva. Naprotiv, po ocjeni ovog suda obrazloženje drugostepene presude sadrži sve elemente predviđene članom 191. stav 4. ZPP-a.

Ne stoji prigovor revizije koji upućuje na povrede odredaba člana 8. ZPP-a. Član 8. ZPP-a se odnosi na princip suđenja koji sud po slobodnoj ocjeni dokaza odlučuje koje će činjenice uzeti kao dokazane, savjesnom i brižljivom ocjenom svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno. Ovaj princip se primjenjuje u prvostepenom postupku, a u drugostepenom samo u dijelu kojim se na povredu ovog principa ukazuje u žalbi. Stoga, budući da je drugostepeni sud svoju odluku donio u vijeću na temelju utvrđenog činjeničnog stanja i izvedenih dokaza iz prvostepenog postupka, to nije ni višio preocjenjivanje dokaza. Drugostepeni sud je, prihvatajući u cijelosti ocjenu dokaza datu u prvostepenoj odluci, analizirao već utvrđene činjenice u prvostepenom postupku, ali u

¹ „Sl. novine FBiH“ broj 53/03, 73/05 i 19/06

² „Sl. novine FBiH“ broj 98/15

odnosu na prvostepeni sud izveo drugačiji zaključak o pravnoj posljedici tih činjeničnih utvrđenja.

Nije ostvaren revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Nižestepeni sudovi su utvrdili da je tužiteljica bila u braku sa H. M. od 2008. godine do 2011. godine, koji je bio zaposlen u firmi „Music&CO“ d.o.o. Dugopolje – R.Hrvatska na poslovima zidara – montera, a ova firma je bila podizvođač radova na gradilištu poslovnog objekta „Majop“ u Ortiješu, opština Mostar, po osnovu ugovora sa glavnim izvođačem radova na tom gradilištu. Dana 16.07.2011. godine suprug tužiteljice sa monterima M. D. i N. F. obavljao poslove montaže na drugom spratu (na visini od 9 metara), i po AB gredama monter su se kretali bez ikakvih sredstava i opreme za zaštitu od pada sa visine, tako da je u jednom momentu suprug tužiteljice izgubio ravnotežu i sa visine od 9 metara pao na tlo pri čemu je zadobio teške tjelesne povrede u vidu nagnječenja velikog i malog mozga usljed kojeg je istog dana nastupila smrt. Suprug tužiteljice došao je na radilište u stanju alkoholisanosti sa utvrđenih 2,19 promila alkohola u krvi što odgovara stepenu punog pijanstva u kome se ponekad javlja uznemirenost, slabe moralne kočnice, slabe psihofizičke reakcije, slabije su mogućnosti koordinacije pokreta, slabija pažnja, redukuju se intelektualne funkcije, pamćenje i rasuđivanje, te to čini apsolutnu nesposobnost obavljanja poslova na visini, a utvrđeno je i da je bio visokoobučan za radno mjesto monter građevinskih konstrukcija, rukovodilac hidraulične platforme, signalista i vezač tereta. U vrijeme tog događaja odgovorno lice za provođenje mjera zaštite na radu bio je P. I., prvotuženi, koji je obavljao poslove glavnog inženjera gradilišta i rješenjem drugotuženog broj 01/11 od 04.04.2011. godine bio imenovan za voditelja radova na navedenom gradilištu sa zaduženjem da vrši neposredni nadzor nad izvođenjem montažnog građenja, kao i da je u vezi navedenog događaja pravosnažnom presudom Opštinskog suda u Mostaru broj 58 0 K 114679 12 K od 04.03.2013. godine oglašen krivim za krivično djelo protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine iz člana 328. stav 4. u vezi sa krivičnim djelom izazivanja opšte opasnosti iz člana 323. stav 4. u vezi sa stavom 2. istog člana KZ FBiH, za koje mu je izrečena uslovna osuda sa utvrđenom kaznom zatvora u trajanju od jedne godine uz vrijeme provjeravanja od dvije godine od pravosnažnosti presude.

Prvostepeni sud je u cjelosti odbio tužbeni zahtjev u odnosu na oba tužena smatrajući da prvotuženi ne može biti obavezan na naknadu štete po principu objektivne odgovornosti jer nije vršilac opasne djelatnosti, a ni po osnovu krivice jer nije dokazano da je u svojstvu radnika drugotuženog štetu prouzrokovao namjerno. U odnosu na drugotuženog prvostepeni sud je ocijenio da drugotuženi nema pasivnu legitimaciju, jer pravni prednik tužiteljice nije bio njegov radnik.

Drugostepeni sud, odlučujući o žalbi tužiteljice, zaključio da je pogrešno primijenjeno materijalno pravo u odnosu na tuženog P. I., smatrajući ga odgovornim za štetu nastalu u tom događaju jer je njegova odgovornost utvrđena u krivičnom postupku, te djelimično usvaja žalbu i preinačava prvostepenu presudu tako da djelimično udovoljava tužbenom zahtjevu utvrđujući i doprinos prednika tužiteljice u jednakom omjeru sa ovim tuženim, a u odnosu na drugotuženog odbija žalbu u cijelosti, ali ne iz razloga koje je prvostepeni sud naveo nego smatra osnovanim prigovor zastarjelosti potraživanja.

U ovoj fazi postupka tužiteljica u odnosu na prvotuženog osporava visinu pripadajuće naknade nematerijalne štete iz osnova duševnih bolova zbog smrti bliskog srodnika – supruga.

Tužiteljica, naime, smatra da dosuđeni iznos od 7.500,00 KM koji se odnosi na prvotuženog na ime naknade za duševne bolove zbog smrti supruga nije adekvatna naknada.

Prema odredbi člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima – ZOO regulisano je da za pretrpljene duševne bolove zbog smrti bliske osobe sud će ako nađe da okolnosti slučaja, osobito jačina bolova i njihovo trajanje to opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu nezavisno od naknade materijalne štete, a i kad nje nema.

Prema odredbi člana 201. stav 1. istog zakona u slučaju smrti neke osobe sud može dosuditi članovima njezine uže porodice (bračni drug, djeca i roditelji) pravičnu novčanu naknadu za njihove duševne bolove.

U smislu citiranih odredbi člana 200. stav 1. i 201. stav 1. ZOO, a cijeneći činjenicu da je štetnim događajem tužiteljica ostala bez supruga i da je to sve izazvalo duševne boli zbog gubitka tako bliskog srodnika, ovaj revizijski sud prihvata ocjenu drugostepenog suda da je tužiteljici odmjeren primjerena naknada u iznosu od 15.000,00 KM, pa u skladu sa utvrđenim omjerom podijeljene odgovornosti od 50% prednika tužiteljice dosuđena tužiteljici u dijelu koji odgovara opsegu odgovornosti tuženog (7.500,00 KM). Ocjena je ovog suda da se u konkretnom slučaju dosuđeni iznos iz tog osnova ukazuje upravo primjerenom satisfakcijom i čini pravičnu novčanu naknadu u smislu te zakonske odredbe, a što je u skladu sa Orijentacionim kriterijima i iznosima za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete (prihvaćenim na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH održanoj dana 20.02.2006. godine) koji su važili u vrijeme nastanka spornog odnosa. Navedeni orijentacioni kriteriji ne predstavljaju formu koja automatizmom služi za izračunavanje pravične novčane naknade.

Nije opravdan revizijski prigovor pogrešne primjene materijalnog prava u odnosu na drugotuženog, jer i po mišljenju ovog suda pravilan je stav drugostepenog suda da je za potraživanje tužiteljice u odnosu na drugotuženog "Music&Co" d.o.o. Ljubuški nastupila zastara. U reviziji se neosnovano prigovor pogrešne primjene materijalnog prava zasniva na stavu da je istaknuti prigovor zastarjelosti zahtjeva za naknadu štete trebalo raspraviti i razriješiti primjenom člana 377. ZOO, te primijeniti privilegovani rok zastarjelosti i u odnosu na drugotuženog, jer je prvotuženi P. I. kao odgovorno lice oglašen krivim za krivično djelo protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine u vezi sa krivičnim djelom izazivanje opšte opasnosti.

Odredbom člana 377. stav 1. ZOO je propisano da kad je šteta prouzrokovana krivičnim djelom, a za krivično gonjenje je predviđen duži rok zastarjelosti, zahtjev za naknadu štete prema odgovornom licu zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastarjelost krivičnog gonjenja. Navedena odredba može se primijeniti samo ako je postojanje krivičnog djela utvrđeno pravosnažnom krivičnom presudom protiv osoba koje su konkretno počinile takva krivična djela.

Naime, u konkretnom slučaju drugotuženi odgovara tužiteljici za štetu ne zbog toga što je počinitelj krivičnog djela već on odgovara prema pravilima imovinskog prava za postupanje svojih radnika, kako to i reguliše odredba člana 170. stav 1. ZOO. Zbog toga, kako pravilno zaključuje i drugostepeni sud, drugotuženi nije počinitelj krivičnog djela pa ne dolazi do primjene dužeg zastarnog roka predviđenog odredbom člana 377. ZOO. Naime, rokovi iz odredbe člana 377. ZOO primjenjuju se samo prema učinitelju krivičnog djela, koji za štetu odgovara po načelu subjektivne odgovornosti, a ne i prema trećoj osobi koja za štetu odgovara umjesto stvarnog učinitelja krivičnog djela, po načelu pretpostavljene odgovornosti, iz kojih razloga se može samo primijeniti odredba člana 376. ZOO.

Imajući u vidu da je tužiteljica saznala odmah za smrt supruga, a tako i za nastalu štetu, a to je 16.07.2011. godine, a tužbu kojom traži naknadu štete od drugotuženog podnijela dana 02.09.2014. godine, protekao je subjektivni zastarni rok od tri godine (član 376. stav 1. ZOO) u kojem je tužiteljica trebala podnijeti tužbu, to proizilazi da je drugotuženi osnovano istakao prigovor zastare potraživanja tužiteljice i da je pravilno drugostepeni sud odlučio kada je tužbeni zahtjev u odnosu na ovog tuženog odbio.

Iz navedenih razloga, primjenom odredbe člana 248. ZPP, revizija tužiteljice je odbijena kao neosnovana.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava revizije, jer u revizijskom postupku nije uspjela (član 397. stav 1. u vezi sa čl. 386. st. 1. ZPP), kao i zahtjev prvotuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, jer ova procesna radnja nije bila potrebna za vođenje parnice (član 397. stav 1., u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP), pa je odlučeno kao u stavu drugom izreke.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.